

Lijphart, Arend. 1977. Democracy in Plural Societies: A Comparative Exploration. New Haven: Yale University Press.

Empirijska zagonetka: budući da demokratska teorija često pretpostavlja da je demokratija teža u duboko identitetski podeljenim društvima, kako je zemlja poput Holandije koja je istorijski bila duboko podeljena na Protestante i Katolike uspeła da formira stabilnu i dugovečnu demokratiju?

Istraživačko pitanje: pod kojim društvenim i institucionalnim uslovima je demokratija moguća u duboko podeljenim društvima?

Pozicija u literaturi: razvija novu teoriju konsocijacijske demokratije koja stoji u opreci spram modela većinske demokratije

Argument: demokratija u duboko podeljenim društvima ne samo da je moguća, već može proizvoditi odlične rezultate, ali mora biti organizovana kao konsocijacijska demokratija koja se ne zasniva na minimalnim većinama, već na procedurama koje osiguravaju učešće svih najvažnijih zajednica u vršenju vlasti na bazi srazmernosti i sporazumevanja.

Metod i podaci: istorijska studija Holandije, Belgije, Austrije i drugih duboko podeljenih, a demokratskih zemalja.

Pojmovi i definicije: Četiri osnovna načela konsocijalne demokratije su: (1) Široke vladajuće koalicije kroz koje se osigurava zajedničko vršenje *izvršne* vlasti; (2) široka kulturna autonomija zajednica; (3) Proporcionalni izborni sistem; (4) manjinski veto. Ova načela mogu se operacionalizovati sa blagim institucionalnim varijacijama.

Pa šta? Razrešava važnu empirijsku anomaliju sa stanovita klasičnih teorija demokratije koje pretpostavljaju nacionalno jedinstvo kao bitan preduslov demokratije. Nudi obrazac koji možda može poslužiti kao način za demokratizaciju drugih duboko podeljenih društava u svetu.

Kritika: Normativne kritike konsocijacije često su usmerene na tromost i netransparentnost u odlučivanju, kao i na to da konsocijacija vodi tome da se sva politička pitanja posmatraju u svetlu među-grupne dinamike (Bose 2002). Ovo cementira, a možda i produbljuje podele među zajednicama. Prema mišljenju Donalda Horovica (1985), bolje je u duboko podeljenim društvima implementirati upravo suprotan pristup. Većinski izborni sistem, ako je dobro postavljen, vodi formiranu dve „big tent“ partije koje unutar sebe absorbuju i time ublažavaju podele među zajednicama. Suprotna je situacija u konsocijaciji gde se ohrabruje, a često i zahteva, da stranke ne traže podršku izvan „svoje“ identitetske grupe. Uprkos tome, u praksi duboko podeljenih društava, konsocijacija je češće rešenje. Možda zato što se u ovim društvima konsocijacija najčešće usvaja kada integracija zajednica na osnovu šireg nacionalnog identiteta već nije bila uspešna. Na primer, nakon međuetničkog nasilja, grupni identiteti su već politizovani i polarizovani pa je pitanje koliko je realno da postoji spremnost različitih grupa da učestvuju u demokratskom procesu koji im ne nudi jake garancije

protiv nadglasavanja. U takvim postkonfliktnim društvima, međutim, konsocijacija se često pokazala manje uspešnom (Bieber 2006)

Izvori:

Bieber, Florian. Post-War Bosnia: Ethnic Structure, Politics and Settlements of the Ethnic Conflict. London: Palgrave Macmillan, 2006.

Bose, Sumantra. Bosnia after Dayton: Nationalist Partition and International Intervention. London: Hurst, 2002.

Horowitz, Donald L. Ethnic Groups in Conflict. Berkeley: University of California Press, 1985.

Lijphart, Arend. 1977. Democracy in Plural Societies: A Comparative Exploration. New Haven: Yale University Press.